

SANTI VILA

«Em sento molt ministre de Cultura, però amb recursos autonòmics»

El conseller de Cultura Santi Vila (Granollers, 1973) avança que el Govern Balear s'incorporarà a l'Institut Ramon Llull en la pròxima trobada entre els presidents Carles Puigdemont i Francina Armengol. Analitza també les prioritats del seu departament i la qüestió de l'oficialitat del català i el castellà en una Catalunya independent.

*Reportatge d'Àlex Milian
Fotografies de Jordi Play*

Quina és la primera prioritat del Departament?
—Aquestes primeres setmanes ha treballat per regenerar el pressupost i per anar-lo fent homologable i comparable als pressupostos de Cultura dels països més avançats. Un país modern, avançat, que creu en la cultura acostuma a destinar-hi, en termes relatius, el 2% del seu pressupost. Estem molt per sota. Per tant, el primer objectiu ha estat discutir i negociar un increment significatiu del pressupost.

—Quines han de ser les partides que es beneficiïn d'aquest augment?

—A dos grans capítols. Un, de regeneració de polítiques i equipaments que han estat molt castigats per les retallades. Això vol dir sobretot prioritzar la regeneració de les grans institucions de capçalera, amb les xarxes de museus i biblioteques al davant —també d'arxius. Fer possible la regeneració del seu personal i la regeneració de les seves principals línies de treball. Per exemple, en biblioteques, tornar a regenerar tota l'adquisició de llibres i l'actualització dels

seus estocs. En matèria de Teatre Nacional, Auditori o Teatre de les Flors, intentar que aquestes institucions puguin tornar a fer de capçalera. Això vol dir projectar-nos al món però també liderar el territori: poder fer rodar tot el seu repertori. Després hi ha una altra línia de treball, que són les polítiques noves.

—Quines seran?

—Per destacar-ne una: l'increment dels públics. Polítiques de públic. Això vol dir iniciatives com el carnet cultural, com el pla de Foment de la Lectura, i afavorir l'increment no només de l'hàbit

de lectura sinó també l'adquisició de llibres, com a objectes físics...

—Hi ha temes que sempre estan pendents. Un és la llei del cinema. El tripartit en va aprovar una i no es va complir. El seu predecessor, Ferran Mascarell, va arribar a un acord amb les productores i tampoc. Què pensa fer el conseller Vila?

—És evident que, juntament amb el sector del llibre, el sector de l'audiovisual —que va més enllà del del cinema— és el sector més rellevant des del punt de vista d'indústria. No acabem d'estar se-

gurs que sigui oportú aquesta legislatura obrir el meló de la nova llei del cinema...

—Per què?

—Per una qüestió de la limitació temporal de la legislatura... Això vol un treball de consens molt gran i de discussió molt forta. En canvi sí que potser tenim un nivell de maduresa més gran a l'entorn, per exemple, de la llei de mecenatge. Intentarem dur al Parlament una llei de mecenatge. Com a iniciativa legislativa ens sembla que aquesta podria anar molt bé. I també la reforma del CONCA (Consell Nacional de la Cultura i les

Arts), que és un tema estratègic. Amb 18 mesos, que ja són quinze, hem d'orientar una mica.

—La qüestió del doblatge la deixem aparcada perquè, d'aquí a quinze mesos, un Estat català ja no tindrà tants problemes?

—No, nosaltres ja estem engegant una orientació de discriminació positiva cap a totes les negociacions de discriminació positiva cap a totes aquelles iniciatives que afavoreixin la versió original subtítolada en català. Ara hem tancat un acord amb Canal+ per fer possible la →

→ subtítolació de 600 pel·lícules i d'unes 200 sèries. Això vol dir que el ciutadà més jove, que ja està acostumat a apreciar les versions originals i, fins i tot, a gaudir-les en la llengua original –el francès, l'anglès– li facilitarem la visualització amb una subtítolació en català –cosa que ara no té.

—Vol dir que a Canal+ es podrà triar la versió original de pel·lícules i sèries subtítolades en català?

—Exactament. Fins ara només hi havia la possibilitat del castellà. També estem estudiant com afavorir que els exhibidors puguin, sistemàticament, programar cinema europeu en versió original –per tant, cinema d'autor. A més –això encara ho tenim a les beceroles– voldríem que la Corporació Catalana de Mitjans i, en especial, la televisió pública, trobés a la seva graella molts moments on la versió original fos valoritzada.

—Fa poc es va fer públic el Manifest del Grup Koiné. El català hauria de ser l'única llengua oficial del nou Estat?

—Sóc absolutament partidari de polítiques de discriminació positiva cap a la llengua catalana. Entre més coses perquè hi ha uns drets lingüístics des del punt de vista de la ciutadania que hem de protegir i hem de preservar, fins i tot per a les generacions que vindran. I és molt important que l'administració fem d'aquest un tema absolutament prioritari. En aquest sentit, possiblement, si aconseguim tenir un Estat propi, el debat de l'oficialitat pot quedar obsolet. Per què, avui dia, tenim una societat bilingüe? Segurament això deu tenir a veure amb un determinat model econòmic, un determinat moment social, també amb un comportament demogràfic. Això vol dir que amb estructures d'Estat pròpies podem incidir en temes realment importants. O algú es pensa que, si resolguéssim constitucionalment l'oficialitat del català, el problema s'hauria resolt si no toquéssim res més?

— ...

—Per tant, segur que la llengua catalana, com a llengua pròpia de Catalunya,

ha de tenir tota una sèrie de polítiques de discriminació positiva. Però igualment cert és que la llengua castellana, al nostre país, no pot ser considerada impròpia i, per tant, en relació amb l'administració o en relació amb l'ensenyament, sempre un ciutadà –en l'exercici dels seus drets d'opció lingüística– haurà de poder veure'ls assegurats, en un futur Estat propi.

—És a dir: discriminació positiva però cooficialitat amb l'espanyol

—Jo crec que el debat de l'oficialitat pot quedar definitivament obsolet. Fixa't que molts Estats del món no el resolen constitucionalment i senzillament resolen quines són les seves polítiques en matèria lingüística, atents a quins són els drets lingüístics dels ciutadans i, especialment, les llengües minoritàries. Si a sobre coincideix que és la nostra llengua pròpia des d'un punt de vista històric, aleshores el que hem de fer és tota una sèrie de polítiques de reconeixement i de valorització: que el ciutadà aprecii que parlar la llengua catalana és *cool*.

—Les polítiques no necessàriament han de ser a la Constitució?

—Clar.

—Per tant, les polítiques lingüístiques dependran sempre de la política del nou Estat?

—Sempre. Jo sóc una persona absolutament vinculada al present i al futur; mai al passat.

—Estan impulsant el Tercer Congrés de la Llengua Catalana. Quina resposta ha rebut dels altres Governos implicats, el valencià i el balear?

—Ara estem engegant la ronda de contactes. La veritat és que la legislatura ha començat molt bé. Estem preparant, per al dia 19 o 20, la signatura de la incorporació de les illes Balears a l'Institut Ramon Llull.

—Serà el dia que es reunirà el president Puigdemont amb la presidenta de les illes Balears, Francina Armengol, a Palma?

—Sí. A més el Govern d'Aragó ha pres mesures importants de reconeixement

«La llengua castellana, al nostre país, no pot ser considerada impròpia»

segur, des del punt de vista de la filologia però també de la sociologia i la sociolingüística. Esperem d'ells posicionament, reflexió i crítica i anàlisi comparada. Per tant el Tercer Congrés ha de ser molt sensible als grans desafiaments que tenim ara sobre la taula.

—**També la possible projecció del català en aquest nou escenari i la influència sobre els territoris catalanoparlants que quedessin fora d'aquest nou Estat?**

—Sí, sí, insisteixo que ha de tenir una agenda molt sintonitzada amb aquest final d'època que vivim i amb el moment fundacional que estem a punt de començar.

—**Ha dit vostè mateix que ha arribat a l'independentisme "arrossegant els peus", una mica a contracor. En canvi sembla molt còmode en aquesta legislatura postautonòmica i preconstituïent.**

—Jo vaig fer aquella afirmació perquè crec formar part d'aquest munt de ciutadans que mai no s'han sentit nacionalistes –com diria Joan Fuster. Sovint el sentiment nacionalista i sobiranista es fonamenta més en una reacció d'autoprotecció que no en un sentiment abrandat des del punt de vista identitari. Jo em sento molt ciutadà del món, però també és veritat que tinc la plena consciència racional, i fonamentada, que tenim un Estat sistemàticament a la contra; un Estat que no comparteix els nostres objectius estratègics des del punt de vista de repartiment i organització de poder i des del punt de vista del model econòmic. Quan passa això seria molt irresponsable o molt cínic no ser prou honestos i conseqüents i arrisquéssim.

És evident que jo hauria preferit sumar que no restar. Sempre sóc més partidari de sumar que de dividir. Però crec que, en aquests moments, és un acte de responsabilitat i un acte imprescindible impulsar una agenda reformista com la que volem impulsar de l'única manera que ens deixen: intentant marxar.

—**El Departament de Cultura és menys procliu a les friccions amb l'Estat?**

—A efectes pràctics, Catalunya ja és un país independent i sobirà en matèria cultural. És evident que el Govern de l'Estat té presència en algunes entitats culturals del país però l'orientació de la política cultural de Catalunya la fa el Govern de Catalunya, amb els ajuntaments

i el món local en general. Des d'aquest punt de vista jo em sento molt ministre de Cultura. L'altra cosa és que m'hi sento però amb recursos autonòmics.

—**Vostè ha estat els últims anys Conseller de Territori i Medi Ambient. Hi ha cap tema a Cultura que sigui tan evident i alhora tan difícil d'aconseguir com era el "corredor mediterrani" a Territori?**

—Ha estat molt sagnant la retallada, la desaparició –des del punt de vista d'aportació de recursos– de l'Estat a Catalunya. Fixa't que, en aquest sentit, la llista de temes pendents és llarga. La ciutat de Barcelona continua sense tenir la seva Biblioteca Provincial. A Catalunya tenim el Museu Nacional de la Romànica, a Tarragona, que hauria d'explicar tot l'univers romà al nostre país. És dels anys seixanta i no s'hi ha invertit. Les aportacions econòmiques del Ministeri en relació amb el Liceu, en relació amb el Mercat de les Flors –on, fins i tot físicament, han desaparegut, perquè han marxat del Patronat. Per tant hi ha hagut una dinàmica de retirada que confirma que, d'una banda, nosaltres ja som un país independent en matèria cultural però, de l'altra, en aquest temps de transició l'Estat ha desatès les seves obligacions a Catalunya.

—**Malgrat això, podran refer el pressupost?**

—El refarem, si l'aprovem al juny. Si el Parlament està a l'altura de les circumstàncies. El Parlament ha de tenir en compte una cosa... Com volem aspirar a tenir un Estat propi si no som capaços d'aprovar un pressupost autonòmic?

—**L'IVA cultural superreduït del 4% era una promesa de Junts pel Sí. És possible?**

—Això, ho veurem, fins i tot en l'Espanya autonòmica. Jo crec que, quan hi hagi un nou Govern, això ho veurem...

—**Depèn del nou Govern de Madrid?**

—Jo vull pensar que no. Fins i tot en un escenari terrible, en el qual tornessin a guanyar els sectors més conservadors, crec que aquest és un tema pràcticament aconseguit. A l'última reunió que jo vaig tenir amb el ministre em va dir que ell creia que, si ell seguia en el Govern, i aquest tema estava en el Govern, es podria resoldre. El que és evident és que és un tema injust, lesiu, que perjudica clarament els públics i el mercat. ●

de 100.000 aragonesos com a catalanoparlants i eliminant aquell vell debat –i insultant– de titllar-ho de LAPAO. Amb el Govern valencià vaig tenir ocasió de parlar-hi fa pocs dies. A poc a poc anem reconfigurant, refent, un marc de relacions institucionals molt fort, amb molta complicitat. És evident que hi ha una unitat cultural i hi ha una unitat lingüística i sobretot hi ha una unitat de projecte: social, econòmic, polític. Són moltes les complicitats de Catalunya i les Illes –evidentíssimes– però també amb Aragó i el País Valencià. En aquest sentit el Congrés de Cultura Catalana i l'Institut Ramon Llull són dos instruments magnífics per afermar aquesta posició.

—**En aquest tercer congrés s'han de discutir qüestions com quin hauria de ser l'estatus del català en un nou Estat independent?**

—Crec que el Congrés s'ha de poder afrontar amb tota llibertat acadèmica. En aquest sentit, serà molt interessant, pel nivell d'expertesa que aglutinarà de